

مردم‌نگاری ایرانی

یک بستر، چند رویا

به کوشش

جبار رحمانی

با مقدمه

علی بلوکباشی



سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی



مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مردم‌نگاری ایرانی؛ یک بستر، چند رویا

به کوشش جبار رحمانی (عضو هیئت‌علمی مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی)؛ با مقدمه علی بلوکباشی

ناشر: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی

ویراستار: فرهاد سلیمان نژاد

طراح جلد: محمدباقر جاوید

صفحه‌آرا: علی قریبی

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

شمارگان: ۲۰۰

قیمت: ۱۰۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۳۶-۱۰۹-۲

(الف)

نشانی: تهران، خیابان پاسداران، خیابان شهید مؤمن نژاد (گلستان یکم)، شماره ۱۲۴. تلفن: ۲۲۷۶۷۴۹۳

وبسایت: www.iscs.ac.ir پست الکترونیکی: publication@iscs.ac.ir

کلیده آثار منتشره این مؤسسه در جهت ایجاد فضای آزاد علمی و نظر شخصی نویسندگان محترم آن است و لزوماً مورد تأیید مؤسسه نیست.

سرشناسه: رحمانی، جبار، ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدآور: مردم‌نگاری ایرانی؛ یک بستر، چند رویا / به کوشش جبار رحمانی با مقدمه علی بلوکباشی؛ ویراستار فرهاد سلیمان نژاد.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۵۰۸ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۳۶-۱۰۹-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: انسان‌شناسی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها؛ Anthropology -- Iran -- Addresses, essays, lectures

موضوع: قوم‌شناسی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها؛ Ethnology -- Iran -- Addresses, essays, lectures

شناسه افزوده: بلوکباشی، علی، ۱۳۱۴ - مقدمه‌نویس

شناسه افزوده: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی؛ Institute for Social and Cultural Studies

رده‌بندی کنگره: GN ۴۶

رده‌بندی دیویی: ۳۰۱/۰۹۵۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۴۴۸۸۷۲

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیبا

فهرست

- دییاجه مؤسسسه..... ۷
- مردم‌نگاری در ایران / علی بلوکاشی..... ۹
- مقدمه: پرسش از امکان سنت یا سنت‌های مردم‌نگاری ایرانی / جبار رحمانی..... ۲۳
- معرفی نویسندگان برحسب ترتیب مقالات در این کتاب..... ۳۹

فصل ۱: مردم‌نگاری در آن سوی مرزها

- آن‌ها چه می‌خواهند؟ روایات و تأملاتی پیرامون یک پژوهش میدانی و مواجهه انسان‌شناختی / مهرداد عربستانی..... ۵۵
- تجارب مردم‌شناسی شهری در ایران و هند / رضا مسودی..... ۸۹
- «مردم‌نگاری» تأملاتی درباره مردم‌نگاری با الهام از نگارگری ایرانی / نهال نفیسی..... ۱۳۷
- تفسیر مردم‌نگارانه میدان تحقیق / زهره نواری..... ۱۷۹
- تجربه مردم‌نگاری در میان شیعیان هند: مردم‌نگاری در خانه همسایه / جبار رحمانی..... ۲۰۳

فصل ۲: مردم‌نگاری در این سوی مرزها

- جهان‌های موازی انسان‌شناسی بدون میدان تحقیق یا انسان‌شناسی سفارشی / مصومه لبراهیمی..... ۳۳۵
- تنها رو به سوی روشن‌گاه فراز و نشیب‌های پانزده سال مردم‌نگاری / اصغر یزدی جیران..... ۳۵۱
- تجربه مردم‌نگاری در بیمارستان؛ موقعیت دوگانه مردم‌نگار - پرستار / نیره دوردی..... ۳۸۳
- مردم‌نگاری ایرانی؛ در جست‌وجوی کثرت هنجارها / میترا اسفاری..... ۳۳۵
- اهمیت رویکرد بازتابی در مردم‌نگاری جنسیت: تجربه گفت‌وگو با زنان متولد دهه ۳۰ / نفیسه شریفی..... ۳۷۱
- طرح «روش‌شناسی گفت‌وگو» در مردم‌نگاری؛ مردم‌نگاری در میان خودی‌ها / جبار رحمانی..... ۳۹۳

فصل ۳: مردم‌نگاری در گذار از مرزها

- مردم‌نگاری مهاجرت: ملاحظات نظری، رویه‌های عملی / سیده سمیعی ۳۲۵
- حساسیت‌های مردم‌نگاری در میدان تجربه؛ تأملات اولیه نظری و عملی از مشاهده حین مشارکت در بین مهاجران
افغانستانی در ایران / حسین میرزائی ۳۶۳
- جمع‌بندی، بازاندیشی معطوف به آینده / جبار رحمانی ۵۰۱
- نماینه ۵۰۵

دیباچه مؤسسه

دانشگاه امروزی، در اثر چرخش‌های فرهنگی، اجتماعی و فناوری در عصر حاضر، دستخوش تغییراتی شده و این تغییرات موجب ظهور مفاهیم تازه‌ای در مطالعات آموزش عالی، علم و فناوری گردیده است. در این بستر جهانی، در سال‌های اخیر، مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، علم و فناوری نه تنها مورد توجه واقع شده، بلکه در نظام شناخت و آینده‌نگری آموزش عالی اهمیت محوری پیدا کرده است. فهم چالش‌های پیش روی آموزش عالی و انتظارات از آن با تکیه بر مؤلفه‌های درونی و بیرونی نظام علم، وضعیت فعلی و آینده‌نگری تعاملات میان دانشگاه و محیط پیرامون به مدد مطالعات فرهنگی و اجتماعی ممکن می‌نماید و از این طریق، می‌توان راهبردهای تعادل‌بخش میان کارویژه‌های دانشگاه با نیازهای اجتماعی و بازار کار ارائه داد. بر این اساس، مطالعات آموزش عالی و علم، برای شناخت وضعیت موجود، ارزیابی تعاملات آن با جامعه و فرهنگ، و ایفای نقش مؤثرتر آموزش عالی در ترسیم آینده کشور، نیازمند بهره‌گیری از ظرفیت علوم اجتماعی و علوم انسانی و کاربست راهبردهای آن در عرصه سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری است. برای دستیابی به این اهداف، مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، از سال ۱۳۸۲، با هدف پژوهش در زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و توسعه علمی، ایفای نقش نهاد واسط میان دانشگاه و جامعه، و به‌عنوان نهاد مولد اندیشه و اتاق فکر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه‌های مورد اشاره تأسیس شده و در پی انجام پژوهش‌ها و مطالعاتی در محورهای زیر است:

۱. پژوهش در زمینه مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، توسعه علمی و فناوری؛ ۲. مطالعه در حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی؛ ۳. توسعه کانون‌های تفکر در حوزه مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و توسعه علمی؛ ۴. آینده‌نگری دانشگاه‌ها و شناخت نیازهای جدید آموزش عالی در زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی؛ و ۵. شناخت بسط مطالعات میان‌رشته‌ای و روش‌های گسترش آن.

با توجه به اهداف فوق، مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی، در کنار برنامه‌ها و فعالیت‌های پژوهشی، اقدام به تألیف و ترجمه آثار علمی در زمینه‌های فوق برای توسعه و رشد این حوزه مطالعاتی و همچنین تأمین منابع فکری و علمی لازم برای سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی در آموزش عالی نموده است. امیدواریم کتاب‌های منتشرشده توسط این مؤسسه، به بهترین شکل، در دسترس استادان، محققان، کارشناسان و علاقه‌مندان مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی قرار گیرد و در ارتقای کیفی کارویژه‌های آموزش عالی و علم در جامعه ایران به سهم خود نقشی فعال داشته باشد.